

Kruidenrijk grasland ontwikkelen op de zandgronden

Karl Eichhorn
Robert Ketelaar

Achtergrond graslandproject

- Vervolg op projecten kruidenrijke akkers
- Verkennend onderzoek problemen beheer
- Samen met ecologen en beheerteams
- Relaties vegetatie, bodem en beheer
- Specifiek: doorbreken grassenfase
- Einddoel: impuls terreinbeheer

Natuurmonumenten

Eichhorn
Ecologie

Ecologie en beheer van kruidenrijke graslanden op de zandgronden

Rapporten te downloaden op www.eichhorn-ecologie.nl

Karl Eichhorn
Robert Ketelaar
Tim van den Broek

Opzet onderzoek

24 graslandpercelen

- 4 referenties
- Percelen stagnerend in de grassenfase
- Percelen met een gunstige ontwikkeling
- Geen recent in beheer genomen percelen
- Vooral in Gelderland en Overijssel

Natuurmonumenten

Eichhorn
Ecologie

Referentiegrasland: Havelterberg

“Witbolgraslanden”

Gewoon struisgras

Liggende klaver, Duits viltkruid, Gewoon biggenkruid

Vegetatieonderzoek

- Lijst doelsoorten
- 1 Tansley-opname per perceel
- Index florakwaliteit (KIGFz) per perceel
 - Aantal doelsoorten
 - Abundantie in het perceel
 - Landelijke zeldzaamheid (KFK)

Natuurmonumenten

Eichhorn
Ecologie

Zandblauwtje

Muizenoor

Margriet

Vegetatieonderzoek

- Lijst doelsoorten
- 1 Tansley-opname per perceel
- Index florakwaliteit (KIGFz) per perceel
 - Aantal doelsoorten
 - Abundantie in het perceel
 - Landelijke zeldzaamheid (KFK)

Natuurmonumenten

Eichhorn
Ecologie

Bodemonderzoek

- Methode B-Ware
- 1 mengmonster per perceel
- 0 - 10 cm diepte
- Olsen-P, Totaal-P, N, K, etc.

Natuurmonumenten

Eichhorn
Ecologie

Beheeronderzoek

- Interview medewerker beheerteam
- Problemen en oplossingen
- Beweiding vs. maaien en afvoeren
- Voorgeschiedenis en ontwikkelingen

Natuurmonumenten

Eichhorn
ecologie

De 20 percelen in ontwikkeling

Florakwaliteit

- Geen relatie met Olsen-P e.a. elementen
- Geen verschil tussen beweiden en maaien
- Geen relatie met aantal jaren in ontwikkeling
- Hoofdrol voorgeschiedenis!

Natuurmonumenten

Eichhorn
Ecologie

Productieakker

Productiegrasland

Locatie	KIGFz	Voorgeschiedenis	Olsen-P
Ramenberg	108	Productieakker	2,08
Reijerskamp	94	Productieakker	1,59
Enzerinck 2	75	Productiegrasland	1,17
De Krang 2	74	Productieakker	1,95
Bergherbos 2	66	Productieakker	3,12
Mentink 3	62	Productieakker	2,57
Bergherbos 1	54	Productieakker	2,93
De Krang 1	54	Productieakker	2,23
Hackfort 2	45	Productiegrasland	2,26
Colckhof 1	43	Productiegrasland	1,55
Bergherbos 3	42	Productieakker	2,74
Mentink 1	39	Productiegrasland	1,41
Mentink 2	39	Productiegrasland	3,44
Colckhof 2	35	Productiegrasland	2,43
Hackfort 1	34	Productiegrasland	0,92
Enzerinck 1	33	Productiegrasland	1,67
Buurserzand 2h	29	Productiegrasland	2,70
Buurserzand 2k	28	Productiegrasland	1,76
Buurserzand 2j	25	Productiegrasland	1,43
De Krang 3	22	Productiegrasland	2,68

Enzerinck 2: zeer veel meikeverlarven en roeken!

Locatie	KIGFz	Voorgeschiedenis	Olsen-P
Ramenberg	108	Productieakker	2,08
Reijerskamp	94	Productieakker	1,59
Enzerinck 2	75	Productiegrasland	1,17
De Krang 2	74	Productieakker	1,95
Bergherbos 2	66	Productieakker	3,12
Mentink 3	62	Productieakker	2,57
Bergherbos 1	54	Productieakker	2,93
De Krang 1	54	Productieakker	2,23
Hackfort 2	45	Productiegrasland	2,26
Colckhof 1	43	Productiegrasland	1,55
Bergherbos 3	42	Productieakker	2,74
Mentink 1	39	Productiegrasland	1,41
Mentink 2	39	Productiegrasland	3,44
Colckhof 2	35	Productiegrasland	2,43
Hackfort 1	34	Productiegrasland	0,92
Enzerinck 1	33	Productiegrasland	1,67
Buurserzand 2h	29	Productiegrasland	2,70
Buurserzand 2k	28	Productiegrasland	1,76
Buurserzand 2j	25	Productiegrasland	1,43
De Krang 3	22	Productiegrasland	2,68

Mentink 3: Olsen-P = 2,57 Totaal-P = 19,71

Mentink 1: Olsen-P = 1,41 Totaal-P = 15,48

Conclusie en discussie

- Ontwikkeling verloopt beter vanuit akkers
- Verklaring: dichte grasmatt verhindert vestiging
- Verkennend onderzoek => opzet niet optimaal
- Bodemfactoren toch ook belangrijk
- Voor de hoogste florakwaliteit wel verschrallen
- Advies: tijdelijk akkeren als beheermaatregel

Natuurmonumenten

Eichhorn
Ecologie

Vervolgonderzoek tijdelijk akkerbeheer

- OBN Deskundigenteam Droog zandlandschap
- Zwarte braak, roggeteelt en hooilandbeheer
- Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant
- Belang: NM > 5.000 ha op droge zandgrond
- Nu vaak tevergeefs maaien en afvoeren

ontwikkeling+beheer natuurkwaliteit

o+bn

KWR

Royal
HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Courbois
Flora & Fauna Expert

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Toepassing van drinkwaterslib op fosfaatrijke gronden

- Goed toepasbaar op droge zandgronden
- IJzer verlaagt beschikbaar fosfaat
- Schralere omstandigheden
- Toename soortenrijkdom
- <https://www.kwrwater.nl> (Edu Dorland)

Ecologie en beheer van kruidenrijke graslanden op de zandgronden

Rapporten te downloaden op www.eichhorn-ecologie.nl

Karl Eichhorn
Robert Ketelaar
Tim van den Broek

